

„Edinost“
Izhaja enkrat na dan, razen sodej in
praznikov, ob 4. uri zvečer.
Naročilna značka:
za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 5 „
za en mesec 2 kroni
Naročnina se plačevati naprej. Na na-
ravnih in priložnih naročninah se uprva
ne štima.
Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
samezne številke po 6 stotink (3 avč.);
v Ljubljani pa po 8 stotink (4 avč.).
Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi
Se računajo po vrstah v petiti. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu.
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3, II. nadst.

izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Ljubljana za vseučilišče.

V Ljubljani 3. dec. 1901.
(Zvršetek).

Burno pritrdjevanje je zagromelo po dvorani in s trga so se glasili urnobnsni kliči; potem pa je nastopil gosp. dr. Kokalj, ki je pojašnjeval zgodovino vprašanja ljubljanske univerze.

To, česar danes složno in odločno zahtevamo, ni nič novega; to smo imeli že večkrat in večkrat so nam že vzeli. Zahtevamo le svojih pravice, ki so nam jih uničili!

Dvesto let bo kmalu, kar smo imeli v Ljubljani že začetek univerze. Bilo je to leta 1703, ko so se v našem mestu vršila pravoslavna predavanja, žalibog, da so za nekaj let potem prenehala.

Oglasili so se potem l. 1787. krajski deželni stanovci in zahtevali so v posebni spomenici — v kateri so dokazali, da je ravno Ljubljana na jugu najprimernejši kraj za visoko šolo —, od tedanje vlade ustanovitve modroslovsne fakultete. Tedaj se ni ugodilo želji deželnih stanov, pač pa so nam Francozi, ko so okupirali naše dežele ter zasnovali Ilirijo, dali v Ljubljani popolno univerzo. Od leta 1810—1813 smo imeli v Ljubljani celo vseučilišče, ki je izborno vspevalo in se pričelo krasno razvijati, toda s Francozi je izgubila tudi naša univerza. Leta 1848. je dvignila tudi nas Slovence iz grobnega spanja in zopet je nas Slovence zmagonosno osvojila ideja najvišjega kulturnega ognjišča. Takrat smo imeli drugič svojo univerzo, ker sta se poleg filozofske in teologične fakultete ter medic. — kirurg. akademije osnovali tudi dve stolici v slovenskem jeziku za civilno in kriminalno pravo; in ta visoka šola je imela prav zadostno število slušateljev. Ali zopet so nam vzeli nenadoma, kar hipoma, našo pridobitev. Še le leta 1868 je sklenil deželni zbor kranjski resolucijo, v kateri je zahteval slovenske pravne akademije. Od l. 1868 do 1870 so zahtevali isto deset in deset tisoč zbranega slovenskega naroda po tedanjih naših taborih, ki so svetla točka naše politične zgodovine. Takrat se je osnoval tudi znanstveni list: »Slovenski Pravniki.«
Leta 1890. je deželni zbor naše vojvodine ponovil zahtevo po slov. pravni aka-

demiji, a osem let pozneje se je ta slovenski parlament oglasil z nova ter l. 1898 zahteval v seji z dne 28. februarja ustanovitve celotnega vseučilišča ter votiral v to svrhu pol milijona kron in sledil mu je tudi mestni svet ljubljanski, ki je obljubil znatno svoto v isto svrhu.

Zahtevamo torej, kakor sem dokazal, le reaktiviranja univerze, katero smo že dvakrat imeli in katero so nam vselej zopet vzeli. Zahtevamo stare pravice svoje, revindiciramo svoje pravice, ki smo si jih že pridobili in katerih ne pozabimo nikdar in nikoli. Odločnosti zahtevamo pa tudi od naših polancev!

Ko so burni živio kliči ter pritrdjevanje zborovalcev plegli, oglasil se je k besedi trgovec Lavrenčič in je kakor zastopnik slovenskih trgovcev in obrtnikov govoril o pomenu vseučilišča za imenovana sloja. Povdarjal je, da napredek v trgovini in napredek v omiki gresta sploh roko v roki ter je svoje trditve krepko podprl z zgodovinskimi dati: s proevitov visokih šol, z razširjenjem univerz se je v velikih narodih tudi razvoj trgovine prikazal kakor naravna posledica. Govornik je navajal zlasti Italijo v 10., 11. in 12. stoletju in veliko Anglijo v 12. in 13. veku, ko sta se razvili duševni očesi Angleški, univerzi v Cambridge in Oxfordu; v onih dveh stoletjih je postala tedaj nezana deželica svetovna vsemogočna država.

Velike šole pomagajo narodu do velike veljave. Da smo se Slovenci brez visoke šole razvili do sem, je res krasen dokaz za našo življensko silo; v malem imamo sicer vse, kar imajo veliki narodi v velikem, toda nečesa nimamo do sedaj, in sicer impulza. Zato smo sužnji družih narodov. Ves naš denar se zbira v rokah tujcev; naš človek ima sicer pogoje za podjetnost, toda podjetnosti same nima. Ali mi nočemo več samo tožiti in križem držati rok; borilise bomo, ker hočemo živeti. Priporiti si hočemo univerzo!

Že 19. stoletje nam je prineslo svobodno trgovino in dalo je priliko tudi najmanjšim narodom, da se poskusijo na svetovnem tržišču, toda za to treba krepkih, zdravih moči! In te dobimo, če se razvije v nas pogumna, odločna iniejiativa! Potem ne bomo več za-

ostajali za drugimi narodi, potem se ne bo naš denar več skrival k večjemu po nogavica-h, ampak tekal bo tja, kamor bi mogel, ker ni zastojn okrogel. Naš duh dozraj še ni navajen jasnega svetovnega obzorja, ker dozraj hlapčuje v nevednosti; naš jezik naj se razvije in obrusi se naj na visokih šolah. Angleški trgovini je stober angleški jezik, ki se je ogledil na visokih šolah svoje domovine in zato je angleški jezik najkrajši jezik in ideal trgovskega jezika. A slovenski jezik, kdo ga je negoval, kdo ga je pilil? Čepel je reva štiristo let v kotu bornega kmeta našega! Povsodi so se ga sramovali in sramotno ga preganjali, a da ima v sebi življensko moč, pokazalo se je takrat, ko so hodile k njemu v goste muze Prešernove in tudi v vedi, ko se je prikazal v tedanjih časih na stolicah univerze. Tja nazaj ga hočemo tudi ineti in z vseučilišča zasije tudi naši trgovini boljša doba, ker napredek trgovine in napredek v omiki grestaroko v roki. Vsi sloji vstanimo in zahtevajmo vzdušno slov. univerze in baš mi trgoveci čutimo v prvi vrsti, da je nimamo. Zato nam je žalosten vzgled Trst, kamor so morali priti — Nemci iz rajha na mesto odnehujočih italijanskih trgovcev — kamor pa nismo mogli mi Slovenci, da si imamo v Trstu nekaj kapitala. Glejmo, da se isto ne zgodi v Ljubljani, ki oimdalje bolj postaja središče dežela slovenskih. Zato mi trgoveci nestrpno čakamo trenutka, ko se v naši stolici dvigne slovensko vseučilišče!

Govorniku so ploskali in pritrdjevali, da se navdušenje kar ni hotelo poleči; zopet z nova in z nova je vstajalo.

Za njim pa se je javil k besedi zastopnik slovenskih socialno-demokratskih delavcev, K. Linhart ter preciziral stališče socialnih demokratov. Povdarjal je, da bo socialno-demokratska stranka prav zato, ker stoji na stališču enakopravnosti vseh narodov, s tega stališča glasovala za predlagano resolucijo. Kar imajo drugi narodi, to isto zahtevamo mi za naš narod. Jugoslavlani so bili do zdaj prezirani od države, na čemer niso vzrok drugi narodi v državi, ampak le šovinistične politične stranke teh narodov. Naši poslanci naj se zavzemo

in energično pri vladi za pravično stvar in naj zahtevajo in ne klečeplazijo kakor imajo navado; boj bo hud in treba nam bo vse energije, velike in vstrajne. Socialno demokratično delavstvo ne zahteva samo platonično univerze v Ljubljani, ampak hoče stopiti tudi z vso resnostjo aktivno v boj v dosega tega cilja: realni hočemo biti!

Hočemo pa tudi, da bo vseučilišče v Ljubljani gojilo svobodo vede! In to zahtevamo tudi. Zahtevamo pa tudi, da bo imel proletarijat, ker stojimo vedno na svojem razrednem stališču, dobička od bodoče univerze in zato hočemo brezplačnega pouka, kajti slovenski narod je proletarski narod in proletarijat bo v prvi vrsti vzdrževal prihodnje vseučilišče. Delavstvo zahteva, da bodi pouk na vseučilišču pristopen tudi najnižjim slojem in ne samo buržoaziji. Sodrugi K. Linhart je ob pritrdjevanju navzočih prečital tudi izjavo v istem smislu, podpisano od eksekutive socialno-demokratskega delavstva v Ljubljani.

Govoril je še I. Gostinčar v ime krščanskih socialcev ter prinesel pozdrave s shoda delavcev v Polju, ki se je vršil ljubljanskemu vseučilišču v prilog. Izjavil je, da delavstvo zahteva univerzo z vso resnobo in da bo delalo v tem smislu, dokler je ne dobimo. Ne dopuščamo, da bi naše sinove metali iz univerz na Dunaju in Gradeu, ker jih tudi mi vzdržujemo. Hočemo, da bo tudi delavčev sin imel pristop k najvišji izobražbi, ker ga dosedaj nima, ko je treba hoditi na Dunaj. V imenu krščansko socialnega delavstva je zaklical: Živela slovenska univerza v Ljubljani!

Prečitalo se je ob burnem odobravanju, ki se je razlegalo po veliki dvorani prav po vsakem govoru in tudi med govori, 136 došlih brzojavk iz slovenske in slovanske zemlje, od odličnih slovanskih rodoljubov, zastopov in dijaških društev. Potem pa je predsednik shoda, župan Hribar, dal na glasovanje po dr. Trillerju predlagano, zgoraj omenjeno resolucijo. Vsi navzoči, brez izjeme, so dvignili roke in zavladalo je navdušenje po dvorani in zaorili so zopet živio-kliči brez konca in kraja. Župan Hribar je moral dolgo čakati, predno je mogel zaklju-

PODLISTEK 23

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —
Edvard je začel pripovedovati, kakov čogodek, kako zločinstvo neverjetne človeške podivjanosti je v povod njegovemu potovanju. Rešiti da mu je jedno življenje, rešiti svojo srečo, rešiti obupajočega očeta, da se ne vrzne v grob zbok svoje žalosti. V živih barvah je pripovedoval Edvard, kako je tisti grozni tujec po noči prišel v hišo Rodrigovo, kako je bil gostoljubno vsprejet in kako je grozno načinom poplačal uživano gostoljublje — prav po lopovski.

— In sedaj sem na potu, da rešim ubogo devojko iz krempljev tega lopova! Moram jo rešiti! To je moja življenska naloga. Ali se povrnem žujo v hišo svojega dobrotnika — ali se ne povrnem več!

Takim vsklikom je Edvard zaključil svoja pripovedovanja in tresoč njegov glas ter solza v očesu sta pričala tujeu, da se mladenič zaveda svetosti svoje prispege.

kakor neko čutstvo, ki spaja ljudi, ki so si po svojem rojstvu. po svoji minulosti in po svoji usodi — prav blizu.

Ko je Edvard dovršil svoje pripovedovanje, je uprl svoj pogled v tujea. Ta pa je krčevito stiskal pesti, razmišljal in ni ničesar pripomnil Edvardu.

Ta poslednji je bil skoro užaljen. Po tolikem zanimanju za njegovo usodo, po razburjenju, ki je je kazal tujeu, ko je hotel po vsej sili kaj izvedeti o stariših Edvardovih, je pričakoval poslednji sočutne, vspodbujevalne, nadobudne in navodilne besede: dobrega nasveta... Tujec pa je molčal in molčal precej časa. No, Edvard je bil še preslab poznavalec človeškega bitstva, da bi bil mogel pogoditi, kaj se je godilo v tisti hip v duši družabnika njegovega. Molk, ki je proizhajal iz preobilice sočutstva, si je Edvard tolmačil kakor pomanjkanje sočutstva.

Hkratu pa se je zavel zopet, da je on tu v neznanih krajih in med nepoznanimi ljudmi in govoril si je, da nima nobene pravice zahtevati od teh ljudi, da bi čutili zanj, kar čuti on.... To razmišljanje ga je silno potrla in globoka žalost v duši zrečila se mu je na lieu in v očesu.

Ptujec pa je bil preizkušen človek, da ne bi bil opazil te potrnosti mladeničeve in da ne bi je tudi umel. Menil je torej:

— Dragi mladenič! Kje naj vzamem besedo, ki bi povedala, kakó čutim z vami,

kako umejem vaš položaj, kako vam želim, da bi vam aaloga, ki ste si jo nedeli, srečno vspeła?! Ali ravno to sočutje mi veleva, da sem tudi odkritosrčen do vas..

Edvard se je stresnil, v slutnji, da ne bo nič ugodnega, kar mu hoče govoriti ptujec. Kar pobledeval in potem zopet pordeval je in nervozno grizel ustnice, ko je nadaljeval tujec:

— Prvi pogoj, da pridete do devojke, je ta, da pridete do markiža. Kdo naj ugane, kam jo je skrnil! A kje je markiž?! To je usodno, to je vprašanje, na katero težko dobite odgovora! Kdo bi mogel vedeti to v sedanjih burnih, krvavih časih, ko vodijo ljudi na morišča kakor žival v mesnico. Mrda je v Parizu; isto lahko je pa tudi že pobegnil Bog ve kam, ali pa je že — sekira padla na njegov vrat!

Vsako teh besed je občutil Edvard kakor da kdo jermene reže iz njegovega hrbta. Tujec pa je nadaljeval zamolklim glasom:

— Človek, ki je prinesel nad Vas toliko nesrečo, je marki, je plemenitaš, ni nemogoče torej, da je tudi on na indeksu mej sumljivimi osebami. A sodba proti sumljivim je v teh časih silno kratka, sumarična. Sum poraja obsodbo in za obsodbo prihaja tikoma eksekucija — smart..

Edvardu je potemnevalo pred očmi. Bilo mu je kakor da se zemlja odpira pred njim.

Pripovedovanje tujevo je napravilo nanj tako silen utis, da kar niti zložno misliti ni mogel več.

Tujec je nadaljeval:
— Kakor človeku, ki goji iskreno sočutje do vas, ki vam želi dobro, mi je v dolžnost, da vam govorim odkrito, da vam ne prikriam nevarnosti, s katerimi je spojena velika naloga vašaa... No, ne obupajte. Jaz vam hočem stati ob strani se svojim poznavanjem razmer in jaz hočem čuvati nad vami....

Pogled iz očesa Edvardovega, ki je izražal cel svet hvaleznosti, je bil ptujcu v zahvalo. In bilo je Edvardu, kakor da se zopet nekaj svita gori skozi temne oblake, slaboten odsev potrte a zopet vstajajoče nade, ko je zatrdil tujec:

— Jaz vam hočem slediti v Pariz na skrivnem in neopažen. Saj me žene — srce. O Edvard, ko bi vedel...

Kakor da se je ustrašil besede, ki jo je hotel spregovoriti, je tujec prekinil stavek, domislivši se, da ni še prišel čas, da bi razkrival vso svojo tajno, svojo slutnjo...

Hlastno, kakor v strahu, da se ne prenaigli in ne zagreši kake neprevidnosti, je stisnil Edvardu roko; solza, ki se mu je prikrala iz očesa, je bila svdok njegovega ganotja in — izgnil je izpred Edvarda, izgubivši se v bližnjo goščo....
(Prige še.)

žiti zborovanje. Zahvalil se je vsem udeležnikom ter opominjal slovenske poslance, naj delajo brez prenehanja za vseučilišče in prva misel slovenskega poslanca bodi, ko ostane zjutraj: Slovenska univerza! Povedal je, da nam je pomoč Čehov in Poljakov zasigurana in da se tudi dalmatinske občine živahno gibljejo za našo stvar.

Narod pa se ni še razšel po dvorani in po hodnikih; tam na trgu pred mestnim domom je še dolgo vladalo brezmejno navdušenje. Vsaki izmed teh tisočev se je zavedal, da gre za našo staro pravdo, gre za to, da dosežemo nekaj, česar zahtevamo že sto let. Burno so demonstrirale množice, glasno so dajale duška svojim čustvom, ker zvišana in sveta je stvar, za katero je šlo.

Stara pravda! Kakor se je pred stoletji vzdignil naš narod, naše ljudstvo, da se osvobodi spon svojih vragov, ki so ga tlačili, kakor se je tedaj, v 16. stoletju, razlegal glas od spomenika slovenskih korotanskih vojevod tja doli v zemljo bratsko do hrvatskih ravnin, od kršne zemlje v Primorju, tako naj zadolgi zopet glas narodov, glas ljudski z elementarno silo: Dajte nam najvišje kulturno ognjišče! Ne zahtevamo ničesar, Bog nam je priča, iz šovinizma, priznavamo vsem narodom pravico do življenja, do razvitka in svobode, a ravno zato ji zahtevamo tudi za se neustrašeno in ne odnehamo več, kakor smo včasih dozdej. Treba je, da se povsodi prirejajo ljudski, javni shodi, da na teh skupicah voditelji pojasnijo narodu naše zahteve in da narod sam izrazi svojo voljo, brezobzirno in jasno. Peticije korporacij in občinskih zastopov ne zadostujejo, potrebne so sicer v resnici, toda ne zaležejo mnogo. Po vseh občinah naj se prirejajo ljudski sestanki, kar baš sedaj, po zimi ni težko, ko narod nima dela na polju. In gotovo se vsaj v vsaki veči slovenski vasi dobi pripraven človek, ki bi mogel sklicati tak javen shod ter naglašati narodu njegove potrebe in sestaviti prilično resolucijo. Naše ljudstvo se bo takoj zavedelo, bo rado dajalo duška svojemu prepričanju, ki ga nosi v svoji duši, a ne more na dan. Mi zahtevamo svojega vseučilišča v ime kulture, v ime prosvete! Zahtevamo svojega najvišjega znanstvenega, duševnega zavoda s stališča človečanstva! Trenotek, ki je prišel, je velik in mnogi ne čutijo njegovega velikanskega pomena; morda se taka prilika ne pokaže nikdar več ali vsaj dolgo ne. Mogoče gibanje se mora pričeti tu v domovini med maso! Prva temeljna kamena tega gibanja sta postavljena: veličastna manifestacija v Ljubljani in v našem slovanskem Trstu. Faktorji, ki so v prvi vrsti pozvani, da bi delovali na to, bodo prisiljeni tem potem, da pojdejo za našo stvar v boj, ali najpuste vse pri miru; naj so se morda že v tem hipu prepričali tako ali tako, to nas ne briga; primaren je tu narod, ljudska volja je suverena!

Stara pravda! Rodoljubi po vseh vaseh in selih slovenskih, zavedite se vendar trenutka, ki je tako važen in ki ga morda ne bo z lepa takega! Pojdite ven, med narod, tja na ljudske shode!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 5. decembra 1901

Slovensko vseučilišče, Körberjeva vlada in naši poslanci. Sinoči, po zaključku lista, smo prejeli iz Grada nastopno brzojavko:

»Shod vseh slovenskih akademikov izrekel je v ostri izjavi vsem slovenskim poslanecem nezaupnico.«

Mi smo včeraj le beležili vesti obeh ljubljanskih dnevnikov in se nismo hoteli prenatniti. Danes vidimo, da je bila taka previdnost jako umestna. Goraja brzojavka priča, da je v dijaških krogih zavladala nevolja radi nejasnega in omahljivega postopanja poslancev. Da smo odkritosrčni, moramo povedati, da so telefonska poročila v «Slov. Narodu» od minolega ponedeljka silno depimirala v vseh narodnih krogih. Ali mi se nismo dali zavesti po momentanim utisom teh poročil — izlasti ne v to, da bi obsojali le gotovo strujo slovenske delegacije. Morda bo tudi nam kdo očital nedoslednost in omahljivost. Očital nam bo morda kdo, da smo nedavno pač prijeli posl. Šusteršiča in Ploja radi njih izjav na znani konferenci načelnikov, kakor da bi bili slovenski poslanci eventuelno pripravljeni umakniti nujni predlog radi vseučilišča, mesto da bi se bila od-

ložno in brez vsacega ozira izrekla solidarnimi s Čehi, ki so nam zagotovili svojo pomoč v vprašanju vseučilišča, a sedaj da si ne upamo prijeti hrvatsko-slovenskega kluba in slov. centra, ki sta privolila, da se nujni predlog radi vseučilišča umakne, razpravi v kmetijskih združenjih!

Očitanje nedoslednosti na našo adresso pa bi bilo povsem neopravičeno. Kajti položaj, ko sta govorila Šusteršič in Ploj, je bil bitveno drugačen, nego je bil sedaj. Tedaj sta rečena poslanci podala svoji izjavi brez vsacega konkretnega povoda in je njihju nastop napravil utis, kakor da se naši poslanci vladni silijo! To je moralo ozlovoljiti vsakogar.

Drugačen, povsem drugačen, je bil položaj sedaj. »Slovenski Narod« sam prinaša v isti številki drugo telefonično poročilo, v katerem pripoveduje, da so na naše poslance pritisnili Poljaki, češki veleposestniki in češki narodni poslanci. Naši poslanci so bili torej v nasilnem položaju in jim je težko zameriti, da so se udali splošnemu pritisku. Vrhu tega čitamo v vseh dunajskih listih, da je dr. Ferjančič, člen jugoslovanskega kluba, v seji načelnikov, ki se je vršila zopet predvčeršnjim, izjavil, da je tudi njegova stranka privolila, da se nujni predlog radi vseučilišča umakne ali le razpravi o poljedelskih združenjih in prvemu čitanju proračunskega provizorija!

Slednjič je pripovedoval še »Slovenec«: »Ker so nemške stranke odklonile ponudbo, naj bi se namreč naš nujni predlog brez prvega čitanja odkazal šolskemu odseku, so šli danes pred začetkom seje dr. Šusteršič, dr. Ferjančič in dr. Ploj k predsedniku grofu Vetrtru ter mu izjavili, da dajo prednost prvi točki dnevnega reda, to je, kmečkim združenjem, pred nujnim predlogom glede vseučilišča, toda le s tem pogojem, da noben drugi nujni predlog ne pride preje na vrsto.«

Po takem, če je krivda, je krivda na vseh straneh in treba priznati, da so imeli akademiki v Gradcu prav, ko so povedali svojo vsem in enako, in da smo imeli tudi mi prav, ker nismo hoteli slepo valiti krivde samo na jedne.

Slično diskrepanco v trditvah v obeh ljubljanskih dnevnikih opazujemo tudi danes. Razprava o predlogu radi vseučilišča bo vendar jutri, v petek. Določim pa »Slov. Narod« pripisuje zaslugo na tem le odločnemu nastopu jugoslovanskega kluba, pred katerimi da se je dr. Šusteršič ustrašil, trdi »Slovenec«, da je prišlo tako vsled tega, ker vlada in levica niste privolili, da bi prej razpravljali o poljedelskih združenjih, nego pa o proračunskem provizoriju. Kdo ima prav?!

Mi pravimo: nikdo nima prav, in sicer zato ne, ker je žalostno, da se malekosto pripravamo o tem, kdo ima več zasluge, že sedaj, ko še nismo nič dosegli. Mesto da tudi v takih važnih trenutkih, in ko gre za ideal naroda, poslanci kažejo svojo malekosto zavist in se smejejo pred nasprotniki, naj bi raje tekmovali mej seboj, kdo bo gorečnejši in vztrajnejši na skupnem delu za veliki cilj. Kdo da je imel več zaslug — o tem se bomo lahko prepirali pozneje, ko bo sploh že kaj zasluga.

In pa k sreči naj si vzamejo besede, ki jim jih je te dni spregovorila »Südsteirische Presse«! Pa ne le za sedaj, ob vseučiliškem vprašanju, ampak za vso bodočo taktiko.

Rečeni mariborski list izvaja, da slovenski poslanci nimajo nikakega razloga, da delajo za odpravo politiški: in parlamentarnih homatij. Prebivalstvo se zaveda svojega žalostnega položaja in ve, da pod absolutizmom ne bi se mogle bolj sistematično kratiti naše pravice. Taka vegetacija, kakor je sedaj, nam gotovo ostane. Vedno večja krivica, ta je v plačilo za to, da se vedno hočemo kazati »delavno« ali celo vladno stranko! Na sodišču in v šoli na Štajerskem ni bilo še nikoli tako slabo kakor je sedaj. Mi moramo biti proti vsakemu paktiranju. V takih kritičnih časih je možen le: ali »da!«, ali »ne!« — na umaknenje nujnega predloga radi vseučilišča ne bi smeli misliti.

List pravi nadalje, da je umevno, ako sti izjavi posl. Šusteršiča in Ploja v seji načelnikov provzročili veliko nevoljo. Naši poslanci se ne smejo dajati zavajati ni po lepih besedah Nemcev o poštem sodelovanju za bodočnost države, katere besede zvene kakor britka ironija; ni po žuganjih Körberjevih. V proračunu je marsikatera postavka Čehom na korist; ali Čehi se ne puščajo zavajati po

takih drobtinah, da bi so odpovedovali svojim važnim narodnim postulatoma. Parlamentarno delovanje Čehov bodi tudi nam Slovincem v izgled!

Pred vsako volilno perijodo zahteva slovenski narod pridruženje Čehom. Ker le z njih pomočjo moremo mi Jugoslavlani priti do svojih pravic! Zato bi bili morali naši na konferenci načelnikov izpregovoriti ostro besedo in podpreti Čeha. Le tako bi bili vstregli našemu medsebojnemu razmerju — med slovensko in češko delegacijo — in pa javnemu menenju.

Tako je in nič drugače: naše mesto je le na strani Čehov!

Is proračunskega odseka. V večernejši seji proračunskega odseka se je pričela razprava o proračunskem provizoriju. Prvi je govoril posl. dr. Kramar in je zahteval, naj se otvori generalna debata, kar pa je odsek odklonil ter prešel takoj k podrobni debati. Dr. Kramar je zatrjeval, da je situacija v parlamentu postala nevdružljiva, kljub temu, da niso Čehi ničesar storili, da bi križali politiko vlade. Čehi se ne boje razpusta državnega zbora, ker bi to ne imelo druge posledice, nego to, da bi dobili še hušji zastop od tega in da bi se češki narod še bolj tesno združil. Zahteve Čehov so tako pravične in skromne, da je res nerazumljivo, zakaj stavi vlada v nevarnost parlament in državo, samo da tem zahtevam ne ugod.

Posl. Herold je trdil, da vlada nima nikake večine ter da ona ne vlada države, temveč jo samo upravlja. — Ozdravljenje parlamenta je možno le pod sledečimi pogoji: Vlada naj izvršuje državne osnovne zakone v smislu enakopravnosti in naj predloži zakonski načrt, ki uredi praktično izvršitev enakopravnosti in zavaruje narodne manjšine v deželah, na kar naj bi se rešitev jezikovnih vprašanj prepustila deželnim zborom; dalje naj se izvede revizija ustave in sicer tako, da se centralnemu parlamentu odvzame nekaj nalog in se iste poverijo deželnim zborom, tako, da bi se mogla v državnem zboru, stvarno in brez upljava narodnih in političnih vprašanj, reševati važna finacijelna in narodno-gospodarska vprašanja; slednjič zboljšanje zborničnega poslovnikarja in revizija volilnega prava na širši podlagi. Govornik je vladi odklical sposobnost, da bi mogla izvršiti tak pogot, ter jo je pozval, naj vsled politične dolžnosti demisionira.

V popoldanski seji, katere so se udeležili tudi ministri Körber, Böhm Bawerk in Call, govoril je češki posl. Fořt in menil, da se je iz sedanje parlamentarne zagate možno rešiti le, ako se odpravi sedanja konstituecija, ali pa ako se izvede prava konstituecija, ki bi zagotovila enakopravnost vsem narodom. In prej ali slej bo moralo jedenkrat k temu priti.

Posl. grof Palffy je izjavil, da bodo konservativni veleposestniki glasovali za provizorij.

Posl. Rataj (češki agrarec), je menil, da na sedanjem parlamentarnem potu ne bo možno nadaljevati, ako se ne spremeni sedanji volilni red. Brez prevrata se Avstrija ne more rešiti. — Ministerski predsednik dr. pl. Köber je rekel med drugim, da se ni vlada še ob nobeni priliki izjavila, da misli razpustiti zbornico in da ona ni odgovorna za vse vesti, ki se širijo po časnikih. Vlada je vedno delala na to, da se sedanje zamotane razmere uredi. Dalje je omenil, da se je deželnim zborom določilo dovolj časa za posvetovanja in da vlada ni kriva, ako so nekateri deželni zbori trtili svoj čas za nepotrebne stvari.

Vlada bo brzkone prisiljena nadaljevati razprave v državnem zboru do poletja. Slednjič je Körber naprosil odsek, naj izreče svojo privoljenje proračunskemu provizoriju, katerega vlada ne smatra za politično predlogo.

Vaenemec Berger je očital Čehom izsiljevalno politiko.

Posl. Začek je rekel, da se mora vlada odločiti, ali za hegemonijo Nemcev, ali pa za enakopravnost vsem narodom.

Sozialist Pernerstorfer je izrekel prepričanje, da ne pride do sporazumljenja med narodi, dokler se ne odpravi sedanji parlament privilegiranih stanov.

Danes ima proračunski odsek zopet sejo. Prihodnja seja zbornice poslancev bo jutri.

Is državnega zbora nemškega. V večernejši seji državnega zbora nemškega v večernejši seji državnega zbora nemškega v nadaljevali razpravo o načrtu novega tarifa. Člen stranke prava, Paaschl, je izrazil svoje soglasje na tem, da se načrt tarifa izroči posebnemu odseku.

Njegova stranka je naklonjena trgovinskim pogodbam ter povečanju vojne morarice. Trdil je dalje, da bo novi carinski tarif pospeševal tudi domačo industrijo. Poljedelski pridelki in živinoreja sedaj silno trpe vsled konkurence cenejšega blaga, ki se dovaža iz inozemstva.

Člen svobodomiselnne stranke, poslanec Göthein je podpiral predlog, naj se načrt izroči posebnemu odseku. Povdarjal je, da je nemški industriji potrebno, da se sklenejo trgovinske pogodbe, ker sicer bi utegnile nastati carinske vojne, zlasti z Ameriko, katere vojna bi imela jako zle posledice, ker Nemčija ne more pogrešati ameriškega petroleja, bombaža in bakra.

Tudi Poljak Komierowski se je izreke za načrt novega carinskega tarifa.

Agrarci niso popolnoma zadovoljni z načrtom grofa Bülowa, ker so pričakovali mnogo več.

Iz dosedanje razprave o carinskem tarifu je razvidno, da se gospôla na Nemškem hočejo kazati, kakor da bi se z lo malo brigali za to, kar porečejo druge države o novem carinskem tarifu. Nemčija bi se rada kazala, da je v moči izhajati brez trgovinskih pogodb; to pa hoče zato, da bodo druge države o sklepanju trgovinskih pogodb voljneje ter da se hitreje adajo zahtevam nemške vlade. To tendencijo je grof Bülow pokazal očitno, ko je dejal, da se Nemčija ne bo dajala terorizirati po družih državah, da so Nemci sami gospodarji v lastni hiši, ter da bodo delali le to, kar bo Nemčiji koristno, in slednjič, da Nemčija ni primorana sklepati trgovinskih pogodb za vsako ceno. Nemški kancelar je s temi svojimi besedami hotel reči: Druge države, če hočete skleniti trgovinske pogodbe z nami tako, kakor zahtevamo mi, je prav, če ne je pa nam vsejedno; mi lahko izhajamo brez vas!

V istem državnem zboru, kjer je grof Bülow govoril te samozavestno besede, pa so ga drugi, deloma hoté, deloma nehote, korenito pobili.

Sam državni tajnik Posadowski je v svojem govoru izjavil, da ima nemška industrija silno potrebo izvoza, ergo tudi potrebo trgovinskih pogodb, ker Nemčija ni jedina država, ki proizveira industrijske izdelke in ostali svet zato ni primoran kupovati od nje za vsako ceno te izdelke; a tudi če bi bil, je vendar le fakt, da narodni pač lažje izhajajo brez industrijskih izdelkov, nego brez — hrane; torej so ravno industrijalne države v prvi vrsti primorane sklepati trgovinske pogodbe.

Poslanec Göthein pa je v večernejši seji naravnost priznal, da Nemčija ne more n. pr. pogrešati nekaterih pridelkov Zedinjenih držav, torej tudi ne trgovinske pogodbe s temi državami.

Iz vsega tega je razvidno, da hoče grof Bülow le slepiti ostali svet, da Nemčija ne potrebuje drugih držav, med tem ko je resnica, da Nemčija bolj potrebuje družih držav, nego druge države Nemčije.

Tržaške vesti.

Znameniti govor dra. Gregorina o šolskem vprašanju tržaškem na nedeljskem shodu priobčimo jutri v celoti. Na ta govor opozarjamo posebno naše čitatelje.

Dr. Felice Venezian. Za Dunajem Trst; za Wolfom Venezian! Čudno naključje. Med odstopoma teh dveh mož je nekoliko analogije. Analogija v tem, da sta bila oba ta dva moža gonilni sili v svojih taborih, markantni osebi, po svoji energiji in po neizbirčnosti v sredstvih mnogo uplivajoča činitelja. Nravi pa sta moža sicer različne.

Wolf je morda šarlatan, njegovo nastopanje testralično, človek, kateremu nedostaje tiste resnosti v nastopanju, ki priča o plemenitih, etičnih motívih; Wolf ni človek mirnega, naporenega, pozitivnega dela, marveč je le agitator z dobrimi pljučami in spretnim jezikom. Naš Venezian je drugačna nrv. On ne hodi toliko na veliki semenj, kjer si mora s krepkimi lakti delati pot med gnečo; ali v kritičnih momentih je na svojem mestu; tedaj zna z blestečo frazo in nepresežnim sofizmom rešiti situacijo s tem, da one okolo sebe, katerih treba kakor orodje za svoje namene in ki so jo morda zavozili, požene zopet tja, kjer jih hoče imeti in daje stvari direktno, kakor je primerno njegovim načrtom. Wolf je človek, ki rad govori na pozorišču, kar

misli, naš Venezian je bolj režiser, ki vodi in ukazuje izza kulis, in ki le v gotovih, proračunjenih trenutkih stopa na oder. Wolfa ni mari, če se eksponira pred javnostjo, Venezian pušča raje, da se zanj blamirajo — drugi.

Ali v marsikaterem drugem pogledu je analogija med tema možema: n. pr., da sta imela vspeh na svoje strani! Tudi vzroki njihju odstopu utegnajo biti blizu slični! Ne vsi, ali mnogi. Analogija pa je tudi, po našem prepričanju, glede posledic njihju odstopu. Mi smo rekli takoj — in dogodki potrjuje naše menenje, posebnost pa izvajanja javnih glasil —, da je odstop Wolfov mala senzacija, da utegne tudi provzročiti nekoliko vrvenja v vsenemškem in nemškem taboru sploh, da pa ostane brez vsačih praktičnih ali celo dalekosežnih posledic za položaj v parlamentu. Isto moramo reči o odstopu Venezianovem. Camorra ostane in vodil jo bo — Venezian!!

Ali je Wolf v parlamentu na Dunaju ali ga ni, to je irelevantno, ker Wolfova struja ostaja, dokler jo bo negoval zistem! Ali hodi Venezian v mestni svet tržaški ali ne hodi: njegov zistem ostane, dokler ga bo podpiral avstrijski vladni zistem!

Ali, četudi ne pričakujemo praktičnih posledic od odstopa Venezianovega, če tudi je za nas izključena vsaka nada, da bi v našem komunalnem zistemu, v razmerju med strankami in v razmerju drž. uprave do strank, v doglednem času nastopila kaka sprememba načelne važnosti in na bolje, če tudi torej naše prepričanje izključuje take nade, vendar se ne da tajiti, da je odstop Venezianov dogodek simptomatične važnosti, znak, da na organizaciji in konstituciji gospodovane stranke grize črv, da razjeda gnilav in da se deblo mora zrušiti, čim dovršita svoje delo — črv in gnilav.

Prezaspani smo! Pišejo nam: Po tolikem pisanju, ob toliki agitaciji in ob tolikem številu tržaških Slovanov smo z nabiranjem za »Narodni dom« prek in prek — prezaspani! Nedomolgo temu je nekdo na tem mestu pozival naše narodne kroge, naj kaj žrtvujejo za naš »Narodni dom«! Isti je očital narodnim krogom, da so svoječasno obljubliali žrtvovati petake, desetake in stotake za prepotrebni »Narodni dom«, a je ob enem konstatoval, da se je le redko kdo odzval svojim lastnim obljubam! Kakor omenjeni nekdo, tako moram tudi jaz obzvalovati veliko nemarnost v naših — osobito imovitejših krogih, ki se prav malo ali nič ne brigajo za uresničenje te življenske potrebe naše.

Ni mi prilike, da bi si mogel ogledati imenik členov društva »Narodni dom«, a prepričan sem, da je v isto vpisanih več delavcev, nego pa onih, ki bi mnogo lažlje žrtvovali kako svoto za bodoče naše ognjišče, nego moremo storiti to mi rečni delavci! Društvo »Narodni dom« je imenovalo svojega uradnika, ki posluje vsaki delavnik od 6. do 8. zvečer v »Del. podp. društvu«, toda isti ima, žal, le malo posla!

Koliko posestnikov, trgovcev, obrtnikov in delavcev bi lahko žrtvovali manje ali več svote v to prekoristno svrho, ali...! Vse povprašuje, in to v nekem svetem strahu: kaj da prihenemo z zidanjem naše narodne palače — a le malo je onih, ki žrtvujejo tudi v ta plemeniti namen!

Vzbudimo se vendar iz letargije in zavemo se, da brez žrtev ne bo »Narodnega doma«. Pokažimo, da znamo ceniti napore naših voditeljev in naše vrle posojilnice, ki je založila kapital v nakup velikega prostora pred veliko vojašnico — opustimo vsa neplodna razpravljanja in sezimo raje v žep, vsaki po svoji moči!

Saj nikdo ne zahteva od nas, da moramo dati toliko ali toliko več, nego moremo. Vsakomur je dano na svobodno voljo, da podari po svoji moči, ali pa da si kupi enega ali več deležev.

Mnogo nas je takih, ki med letom, pa bilo tudi malo svotico, težko žrtvuemo v narodne namene. Mnogo nas je pa tudi takih, ki o priliki novega leta razpolagamo s kako (za naše razmere) več svoto; zato želim, da bi se vsi taki vsaj o tej priliki spomnili bodočega »Narodnega doma« in bi žrtvovali vsaj male svotice v ta namen.

Vsaki narodnjak naj poskrbi, da bo mogel reči: pri »Narodnem domu« sem sodeloval tudi jaz!

Starišem! Kakor je zistem na državnih ljudskih šolah v Trstu nenaklonjen slovenskim otrokom, tako so mu v dušo zoperni tudi priimki naše dece, ako imajo slovensko

obliko. Čujemo, da so začeli na rečeniških ljudskih šolah sistematično pačiti pisavo slovenskih priimkov. Na mesto naših š in š sta začela stopati tseh in seh. Temu se moramo upreti. Da pa bomo mogli to uspešno, treba nam konkretnih podatkov. Zato pozivljamo stariše, naj dobro pazijo na pisavo priimkov, kadar jim otroci ob četrtletju prinašajo spričevala. Če so zapazili, da je pisava spačena, nemudoma naj grede k ravnatelju in naj zahtevajo, da se stvar popravi. In če bi to ne izdalo, morajo odložiti vsako bojazljivost ter spraviti stvar v javnost. Le če pokažemo energijo, dosežemo, da ne bo vsakdo počenjal z nami, kar se mu ravno ljubi, Mi smo jim na razpolago.

Dva kričeca slučaja. K opazki gosp. dra Gregorina na shodu dne 1. t. m., čes, da nas vladni gospodje pošiljajo v okoličanske šole, naj navedem tu dva kričeca slučaja, ki izborna karakterizujeta to vladno — milost!

Prošlega leta sta hodila v slovensko šolo na Verdeli dva vrla dečka. Eden njiju, imenom Bajt, je stanoval v ulici Margherita, na meji med mestom in okolico. Na hoji v šolo se je pregrel — in umrl!

Drugi, imenom Seršič, stanuje v ulici Rapiceio, ki ni daleč od prej imenovane ul. Ta je vsled pregretja (iz istega vzroka) obolal in sedaj še ni ozdravel, da si boluje že več mesecev!

Take so dobrote, ki jih uživamo v Trstu na šolskem polju in mi naj bi bili še hvaležni! Bog zna, ako bi velemožni gospodje na namestništvu, ki nam sladko pripovedujejo, da Trst in okolica sta eno šolsko okrožje, da Slovenci imamo torej že toliko in toliko šol v Trstu, ker jih imamo v — okolici, ki niso oddaljene 4 kilometre — Bog zna, pravimo, ako bi iz teh lepih naukov svojih hoteli izvajati konsekvence v praksi tudi glede svojih lastnih otročičev?! Bog zna, ako bi jih hoteli radi mrtve črke zakona izpostavljeti možnosti, ki se je kruto uresničila na gori imenovanih dveh dečkih?!

Lepe reči. V neki zakristiji tržaški je med laškimi kapelani navstala malec preživahna — diskuzija, »Argumenti« so kar frčali po zakristiji in so bili jako — občutni! Čim izvemo kaj podrobnosti, se povrneemo k tej živahni diskuziji med gospodo laškimi kapelani. Jeden teh gospodov je baje suspendiran. »Primorskemu listu« — naše čestitke!!

Zopet moramo prositi naše čitatelje in sotrudnike potrpljenja, ker ne moremo — iz mnogih razlogov — zmagovati preobilice gradiva, ki se kopiči zbok dogodkov teh dni in moramo torej zanemarjati to in ono rubriko.

Iz-pred porotnega sodšča. Danes se je imela vršiti razprava proti bivšemu uredniku »Narodnega lista«, g. dru. Pošiču in proti dopisniku tega lista, g. F. Matulja, radi žaljenja časti potom tiska. »Narodni list« je bil namreč pisal, da je glasoviti dr. Krstič gospej Alojziji Ambrosini, posestnici v Matuljah, vse pojedel ter da bo morala radi tega na svojo starost še hoditi od vrat do vrat. To je smatrala imenovana gospa kakor izpostavljanje javnemu zasmehovanju. Na današnji razpravi, na kateri je zastopal tožiteljico dr. Breitner, toženca pa dr. Slavik, so se stranke poravnale, ker sta toženca izjavila, da dopisu ni bil namen žaliti tožiteljico, ampak je bil isti namen naprjen izključno le proti dru. Krstiču.

Štrajk v »Tehničnem zavodu«. Včeraj opoludne so delavci in mehanični asistenti v »Tehničnem zavodu« stopili v štrajk, ker jim direkcija zavoda ni uslišala prošnje za povišanje dnevnega plačila.

Drobne vesti. Bog nas varuj takega usmiljenja! Težak Ivan Hausknecht, stanujoči v zagati dei Sottorranei št. 1, je v ponedeljek peljal neki dvokolesni voziček po ulici Molino a vento, o tem pase mu je kolo vozička zarilo v blato, tako, da ni mogel naprej. Trije težaki, usmiljeni samaritani, ki so v isti čas šli mimo, in videč, da ubogi mož ne more izvleči vozička naprej, so možu z vozom ponudili svojo pomoč in ta je ponudbo hvaležno vsprejel. Čim so izvlekli voz z združenimi močmi, je mož zahvalil dobrotne možje in šel dalje. A ni napravil še sto korakov, ko je zapazil v nemilo presenečenje svoje, da je zginola vrhna suknja, katero je imel na vozičku in s suknojo tudi neki zastavni list iz zastavljalnice Dusich, v vrednosti 90 K. Hausknecht, ki je bil gotov, da so mu tisti trije možje ukradli suknojo, je hitro ovadil vso stvar na komisarijatu pri sv. Jakobu. Gospod kancelist De-

giampietro je hitro napravil potrebne korake in je doznal, da je neka Antonija Premrù tisti zastavni listek prodala neki prodajalki v ulici Molin a vento. Ta prodajalka je hitela v rečeno zastavljalnico, a tukaj so jo ustavili. Premrù je izjavila, da je dobila rečeni listek od težaka Andreja Gereha. Tega so tudi aretirali. Začetkom je tajil, no, pozneje se je zapletal v kontradikcije se svojimi izjavami in konec je bil ta, da so ga odveli v zapore.

Ogenj v Škednju. Včeraj popoludne ob 4. uri je gorelo v hiši št. 130, last A. Saneina Sira v Škednju. Nevarnost je bila precejšna ozirom na to, da je ves popoludne pihal še precej močan veter, posebno že zato, da v Škednju nimajo gasileev pri roki. Če je navstal požar, treba je čakati na gasilece po celo uro in tudi več. Ta nedostatek je kriv, da včasih pogori vse poslopje, predno pridejo gasileci iz Trsta.

Tudi v tem slučaju je začela goreti pred četrto uro, gasileci pa so bili komaj po peti uri v Škednju. V tem je vzrok, da je pogorelo vse poslopje, je bila tudi nevarnost za bližnja poslopja. Ogenj je napravil nad 6000 kron škode. Poslopje je bilo zavarovano, ne pa hišna oprava. O tem požaru je ponesrečil 17-letni Angelj Cebokin, ki je med požarom skočil skozi okno.

Dražbe premičnin. V petek, dne 6. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Molin a vapore št. 5, hišna oprava; v ulici Pozzo Bianco št. 10, hišna oprava; v ulici Giulia št. 29, hišna oprava; v ulici Molin a vapore št. 6, hišna oprava; v Rajau št. 221, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 10,6 ob 2. uri popoludne 11,3 C.° — Tiakomer ob 7. uri zjutraj 763,2 — Danes plima ob 5,03 predp. in ob 4,39 pop.; oseka ob 10,54 predpoludne in ob 10,33 popoludne.

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije za ogrevalne sobe. Opozarjamo cenjene čitatelje, da se bo vršilo srečkanje neprekljeno dne 16. januarja 1902.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Marezig (okrajja koperskega) nam pišejo dne 1. decembra:

Pred mesecem dnij smo dobili novega župnega upravitelja v osebi velečastitega g. Josipa Svetića, potem, ko smo bili po smrti blagopokojnega g. Gašperšiča štiri mesece brez lastnega dušnega pastirja. Novi gospod župni upravitelj si je naenkrat pridobil simpatije vseh župljanov, a tudi on je že opetovano izrazil svoje zadovoljstvo s svojimi novimi župljani.

Zato je bilo njemu jako hudo, ko je bil te dni v Brkinih, pa je tam izvedel, da se razširjajo tam po Brkinih pa doli do Kastavščine, kjer g. upravitelja poznajo, prav grozne govorice, da so veleč. gosp. Svetića v Marezigah smatno ranili itd., ker je odrekel ples, katerega smo imeli v Marezigah na vseh Svetnikov in vernih duš dan. Ker je veleč. g. Svetiću samemu zelo žal, da se o njegovih novih župljanih razširjajo tako slabe govorice, štejeemo si v dolžnost, da v interesu dobrega glasu naše občine pojasnimo, da:

- 1.) Vsi župljani v Marezigah zelo spoštujejo g. upravitelja Svetića;
- 2.) da ni bilo nikakega plesa v Marezigah ves čas svetega leta, a tem manje na vseh Svetnikov, ali vernih duš dan;
- 3.) da je bil v Marezigah res ples dne 3. in 4. novembra, a je isti izvršil vsaki večer že ob desetih ter se je vse vršilo v najlepšem redu, brez nikake nepristojnosti;
- 4.) da veleč. g. upravitelj Svetić ni izrekel nikake graje o plesu, pač pa je izrekel, da on ni proti plesom, ako se vrše pod javnim nadzorstvom, v najlepšem redu, pač pa je on proti plesom, kateri se vrše po raznih beneicah ter se malokrat končujejo brez zlih posledic.

To smo si šteli v dolžnost pojasniti, da ne bo trpel ugled naše župnije ter da zlobni jeziki ne bodo mogli več kratiti časti in poštenja Mareziganov.

— n. —

× Bralno društvo »Jubileje« v Mavinjah bo imelo svoj občni zbor dne 15. t. m. v čitalnici. Na dnevnem redu bo: Poročilo o minoletem letu, volitev staroste, volitev odbora, eventuvelni predlogi. — Na mnogoštevilno udeležbo vabi

o d b o r.

Književnost in umetnost

Prodajo slovenskih knjig je prevzela v Trstu knjigarna F. H. Schimpf. Tu se dobivajo razne slovenske knjige po izvornih cenah.

Nov Sienkiewiczev roman. Poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je dovršil nov roman: »Na vrhuncu slave«. Snov je iz časov Jana Sobieskega. Sienkiewicz je prodal ta svoj roman nekemu založniku v Varšavi za 20.000 rubljev.

Slovenske zadruge je izšla št. 12. Ta mesečnik, ki izhaja v Krškem in se tiska v Celji, prinaša razprave o zadrugi gospodarski organizaciji na Slovenskem in članke o narodni vzgoji ter brani zjedinitenje slovenskih političnih strank na gospodarskem, šolskem in političnem polju. Naročnina tega lista je 4 K, ozir. 2 K na leto. Izhajal bo tudi 1. 1902.

Brzobjavna poročila.

Dnevni red jutrajšnje seje zbornice poslancev.

DUNAJ 5. (B.) Prihodnja seja zbornice poslancev bo jutri v petek predpoludne. Na dnevnem redu bodo: proračunski provizorij, načrt zakona o poljedelskih zadruzah, poročilo proračunskega odseka o predlogih in peticijah tiščočih se uravnave službenih razmer dijurnistov, poročilo justičnega odseka o predlogu za povišanje plač avskultantom, poročilo imunitetnega odseka o izročenu posl. Pernerstorferja sedišču, poročilo odseka za vinogradno kulturo o različnih predlogih, poročilo justičnega odseka o pripuščanju zastopstva po advokatorskih kandidatih (Dalje na četrti strani.)

MIZARSKÁ ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da

je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katero se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

PASTIGLIE PROTI PRENDIN.

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinjevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo donesesebečo.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: **TRST**
Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGA: **TRST**
Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
in Via Riborge št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

v slučajnih prestopkov in slednjič poročilo imunitetnega odleka glede izročanja posl. Hybeša sodišču.

Deželnozborske volitve na Tirolskem.

DUNAJ 5. (B.) Konečni uspeh večerajšnjih volitev v mestnih skupinah je nastopni: Voljeni so 3 konservativci, dva nemška-nacijonalca, en nemški radikalec in 5 laških kompromisnih kandidatov. Potrebni ste 2 ožji volitvi.

Izvrševalni odbor mladočeske stranke.

DUNAJ 5. (B.) »Slavische Correspondenz« javlja, da bo v soboto v Pragi seja izvrševalnega odbora mladočeske stranke, katere se udeleže tudi na Dunaju nahajajoči se poslanci.

Deželnozborske volitve v Istri.

VOLOSKA 5. (P.) Na današnji volitvi za kmetijske občine političnega okraja Voloska sta bila izvoljena prof. Mate Mandić in prof. Vekoslav Spinčić in sicer jednaglasno.

Deželnozborske volitve na Goriškem.

TOLMIN 5. (B.) Na današnji deželnozborski volitvi za kmetijske občine sta bila izvoljena dr. Anton Gregorič in Ernest Klavžar.

GORICA 5. (B.) Na današnji volitvi za skupino kmetijskih občin Gorica, Kanal in Ajdovščina sta bila izvoljena slovenska klerikalna kandidata Ivan Berbuč, realni profesor in Blaž Grča, župnik z 81, oziroma 80 glasovi. Slovensko-liberalna kandidata Anton Lokar in Miha Zega sta dobila 40, oziroma 41 glasov.

SEŽANA 5. (P.) Na današnji volitvi za kmetijske občine okraja sežanskega sta bila izvoljena narodno-napredna kandidata Alojzij Štrekelj in dr. Treo z 20 glasovi večine.

Gospodarska kriza na Nemškem.

DRAŽDANE 5. (B.) Kakor poročajo »Dresdener Nachrichten« je posebna in hranilna banka v Draždanih, katere delniška glavnica znaša 1 milijon mark, napovedala konkurz. Število uležnikov je kakih 7000, katerih uloge znašajo 7 milijonov mark v gotovini.

Važno oznanilo!

Podpisani amata si v dolžnost javiti, da se **VINA** iz VISA, KAŠTELOV pri SPLITU, ISTRSKA in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizirana in stavijena pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. k. avstrijskega ministerstva. Zato se stavija na vse sode in v boteljke kontrolna in garantna znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. k. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavija v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno varčjo dejati botnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavija pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vse potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran . . . liter po 32 novč.
 VINO iz KAŠTELOV pri SPLITU . . . 34
 Fino vino iz VISA . . . 34
 VINO Opollo . . . 38
 Belo vino iz VISA . . . 40
 Zabeležite vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvveno nizki ceni se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura obstoječa iz

14 krasnih dragocenih predmetov

in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna veržica s privosom. Pariški sistem.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovrtnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno punci.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo v etviju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z uro Anker-Remont vred pošilja le za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, trdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovorjajoče sprejem v 8 dneh nazaj in povrnen denar, vsled česar nima kupce nikakega rizika Bogato ilustrirani cenik raznovrstnih dragocenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupce vdobi v dar brezplačno krasen žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo

Žrebanje nepreklicno

16. januarja 1902.

Loterija za ogrevalne sobe

glavni dobitek 40.000 kron vrednosti.

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & C.o, Mercurio Triestino, Ig. Neumann, Henrik Schiffmann, Josip Zoldan.

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri c. k. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju I, Lobkowitzplatz šte. 1.

FILIJALKA

c. k. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz $2\frac{1}{4}\%$	30-dnevni odkaz $2\frac{3}{4}\%$
30- " " $3\frac{3}{4}\%$	3-mesečni " $2\frac{1}{2}\%$
6- " " " $2\frac{1}{2}\%$	

na pisma, kateri se morajo izplačati v sedanjih bankovnih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablounz, Gradec cibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomcu Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije. Iakaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Prodajni.

lamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Nasha blagajna izplačuje nakaznice narodne banke Italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati pa srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb

izza mnogo let preskušeno domače zdravilo

Frana Wilhelm

lekarnarja

c. in kr. dvornega zalagatelja Neukirchen, spodnje avstrijsko.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj
 Zavitek K 2.— Poštni zavitek 15 zavitkov K 24.
 Wilhelmov želiščni sok
 1 stekl. K 2.50. Poštna pošiljatev 6 stekl. K 10.
 C. in kr. priv.

Wilhelmova tekoča maža „Bassorin“
 1 skatljica K 2. Poštna pošiljatev 15 kom. K 24.
 Wilhelmov obliž
 1 skatlja 80 stot. 1 ducat skatljic K 7.—
 5 ducatov skatljic K 30.—
 Poštno pošiljatev franco zaboj v vse avstro-ogerske postaje.

Vdobja se v mnogih lekarnah v znaanih originalnih paketih, kjer jih pa nimajo se pošiljajo.

ŠTEFAN CRUCIATTI
 ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.
 izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in komplieiranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja y različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.
 Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Remeljni v velikem izboru, bukove debla orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.
Viktor Miklavez
 v Trstu Via Fonderia št. 10.

Velika zaloga krojnega blaga.
 Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za poštno in solidno postrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjeste testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

Pekarna in sladčičarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež hruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčiča v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvala vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; objubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

„Andemo de Franz“
 krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
 Črna istrska . . . „ „ 36 „
 Istrski refošk . . . „ „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr., črno istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krečmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede dekllice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Steklenice po kron 1:20, 2: — in 3:60.

Vdobja se samo v **LEKARNI RAVASINI** v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
 Poštno pošiljatev s povzetjem.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih: **Sport & Salon** najeleganterjši, najbogatejši na vsebini, v visokih in odličnih krogih, v društvih in javnih lokalih tu in inozemstva najbolj razširjeni nemški družbinski list, ki vsprejema rodbinska, društvena, umetniška in športna poročila brezplačno.

Izhaja vsako soboto.
 Naročiti se more z vsako številko in stane na leto:

v navadni izdaji K. 24, posamezne šte. 50 st.
 v luksni " " 40, " " " " K. 1.—
 v krasni " " 100, " " " " " 2.—
 Posamične številke proti plačilu v znamkah.
 Uredništvo in uprava: Dunaj, IV., Plösslgasse 1.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, kešev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatev vsake vrste in kamor si boči.